

I

Tussen de toegangspoorten van Smith College en het footballstadion van Dartmouth College ligt honderdtachtig kilometer aan kronkelend asfalt, en Budgie rijdt er in vliegende vaart overheen, zoals ze alles doet.

De bladeren glinsteren goud, oranje en rood tegen een helderblauwe hemel, en de zon, die aan een wolkeloze hemel staat, plaagt ons met een vals gevoel van warmte. Budgie heeft bepaald dat we met open dak rijden, hoewel ik rillend en ineengedoken in mijn wollen vest krampachtig mijn hoed vasthoud.

Ze lacht naar me. ‘Zet die hoed toch af, schat. Je doet me aan mijn moeder denken zoals je dat ding vasthoudt. De wereld vergaat echt niet als iemand je haar ziet.’ Ze moet schreeuwen om boven de wind uit te komen.

‘Dat is het niet!’ roep ik terug. Als ik de donkere clochehoed van wol en vilt afzet, spreidt mijn haar zich uit tot een ragebol, terwijl Budgies glanzende krulletjes alleen maar kunstzinnig op en neer dansen en aan het einde van de rit weer keurig op hun oude plek terugvallen. Zelfs Budgies haar voegt zich naar haar wil. Maar de razende wind vindt deze uitleg veel te ingewikkeld en dus slik ik alles in, trek de spelden uit mijn hoed en gooi het ding op de zitting naast me.

Budgie reikt naar voren en draait aan de knoppen van de radio. De auto, een snelle, nieuwe Ford v8, is door haar liefhebbende vader van alle gemakken voorzien. Ze heeft hem een maand geleden van hem gekregen als vroegtijdige beloning voor haar afstuderen. Negen maanden te vroeg, om precies te zijn, want in zijn blinde vertrouwen wil hij dat ze er tijdens haar laatste jaar aan Smith College gebruik van kan maken.

Ga er lekker op uit en geniet ervan, had hij glunderend gezegd. Jullie studeren veel te hard. Altijd maar leren, leren, leren, en geen tijd voor ontspanning.

Hij liet de sleutels voor haar neus bungelen.

Meen je het echt, papa? had Budgie met grote, ronde Betty Boop-ogen gevraagd.

Ja, het is echt zo gegaan; ik stond er zelf bij. We zijn al vriendinnen vanaf onze geboorte, slechts twee maanden na elkaar, zij aan het begin van de zomer en ik aan het einde. Onze families vieren de zomervakantie al generaties lang op dezelfde plek op Rhode Island. Op basis van die vriendschap, die oude band, heeft ze me vanochtend meegesleept, hoewel we op school niet echt met dezelfde mensen omgaan en ze weet dat football me niet interesseert.

De Ford maakt een zwaar, ronkend geluid als ze in een bocht versnelt en de krassende stemmen op de radio worden opgeslokt. Ik grijp met de ene hand het portier vast en met de andere de zitting.

Budgie lacht weer. ‘Kom op, schat. Ik wil de warming-up niet missen. Zodra de wedstrijd is begonnen, worden de jongens zo serieus.’

Of zoiets. Twee van de drie woorden gaan verloren in de wind. Ik kijk opzij naar de bladeren die hartje herfst voorbijflitsen, terwijl Budgie erop los babbelt over jongens en football.

Uiteindelijk blijken we de warming-up toch te zijn misgelopen en het grootste deel van het eerste speelkwartier ook. De straten van Hanover zijn uitgestorven, de toegang tot het stadion is nagenoeg verlaten. Er stijgt gebulder op uit het stadion, boven de gedempte tonen van een fanfarekorps uit. Budgie parkeert haar auto op het gras voor de ingang, naast een bord waarop NIET PARKEREN staat, en ik worstel met mijn hoed en spelden.

‘Laat mij maar even.’ Ze pakt de spelden uit mijn koude handen, steekt ze lukraak in mijn hoed en draait me om. ‘Ziezo! Je bent zó mooi, Lily. Dat weet je toch, hè? Ik snap niet dat de jongens het niet opmerken. Kijk nou hoe prachtig roze je wangen zijn. Ben je niet blij dat we met open dak reden?’

Ik vul mijn longen met de schone New Hampshire-lucht en zeg tegen haar dat ik inderdaad blij ben dat we met open dak reden.

Het stadion is stampvol en loopt over van de mensen, als een granieten kom met te veel punch. Als we weer in de openlucht komen, blijf ik even staan in de explosie van geluid en kleuren, in de plotselinge stortvloed van mensen, maar Budgie aarzelt geen mo-

ment. Ze haakt haar arm in de mijne en trekt me de betonnen trap af, diverse rijen naar beneden, terwijl ze over uitgestrekte benen, leren schoenen en pindadoppen stapt en zich jolig verontschuldigt. Zoals altijd weet ze precies waar ze heen wil. Zelfverzekerd pakt ze mijn arm vast en trekt me achter zich aan, totdat er vanuit de oneindige massa geruite petten en clochehoeden *Budgie! Budgie! Budgie!* weerklinkt. Budgie blijft staan, draait haar bovenlichaam en zwaait dan elegant met haar andere arm.

Ik ken deze vrienden van haar niet. Jongens van Dartmouth College, vermoed ik, die ze via via heeft leren kennen. Ze hebben weinig aandacht voor de wedstrijd. Uitgelaten, jolig en luidruchtig gooien ze noten naar elkaar en klimmen over de banken. In 1931, twee jaar na de aandelencrash, zijn we nog vrolijk. Plotselinge koersvalle gebeurten nu eenmaal, bedrijven gaan over de kop, maar het zijn slechts hobbels in de weg, tijdelijke fenomenen. De grote motor kucht en sputtert, maar slaat nooit af. Hij zal spoedig weer ronken.

In 1931 hebben we totaal geen idee van wat ons te wachten staat.

Het zijn voornamelijk jongens. Budgie kent veel jongens. Sommigen zitten met hun vriendin dicht tegen zich aan, lokale en bezoekende meisjes, en deze meiden kijken Budgie instinctief wantrouwend aan. Nauwlettend nemen ze haar nauwsluitende donkergroene sweater met de opvallende letter *D*, haar glanzende donkere haar en haar Betty Boop-gezichtje op. Voor mijn mooie roze wangen lijken ze maar weinig aandacht te hebben.

‘Wat heb ik gemist? Hoe doet-ie het?’ vraagt ze terwijl ze op de bank gaat zitten. Ze zoekt het veld af naar haar huidige vriend – de reden voor onze dollemansrit van vanochtend vanuit Massachusetts – die als verdediger voor Dartmouth speelt. Ze heeft hem van de zomer leren kennen toen hij met vrienden van ons in Seaview verbleef, alsof een castingbureau van Hollywood de perfecte medespeler voor haar had geregeld. Zijn azuurblauwe ogen kleurden perfect bij haar ijsblauwe. Graham Pendleton is lang, sportief, aantrekkelijk, knap en charmant. Hij blinkt in alle sporten uit, zelfs in sporten die hij nog nooit heeft beoefend. Ik mag hem graag, en dat is bij Graham ook niet zo moeilijk. Hij doet me aan een golden retriever denken, en wie houdt er nu niet van golden retrievers?

‘Wel aardig,’ zegt een van de jongens. Hij gaat zo dicht naast Budgie op de bank zitten dat zijn benen de hare raken en biedt haar een blok van een Hershey-chocoladereep aan. ‘Hij heeft in de laatste serie prima gelopen. Elf meter.’

Budgie stopt de chocolade in haar mond en klopt met haar hand op de smalle zitplaats aan de andere kant van haar. ‘Kom naast me zitten, Lily. Dit moet je zien. Kijk naar het veld.’ Ze wijst. ‘Daar is hij. Nummer tweeëntwintig. Zie je hem? Aan de zijlijn, bij de reservebank. Hij staat met Nick Greenwald te praten.’

Ik kijk naar de zijlijn. We zitten dicht op het veld dan ik dacht, misschien tien rijen ervandaan, en in mijn gezichtsveld wemelt het van de Dartmouth-jerseys. Ik zie de nummer tweeëntwintig. Het getal staat spierwit op zijn brede bosgroene rug afgebeeld. Vreemd om Graham in een sober footballuniform te zien, in plaats van in badkleding of witte tenniskleding of een net flanelen pak met strohoed. Hij is druk in gesprek met nummer negen, die rechts van hem staat en een halve kop groter is. Ze houden hun ingedeukte helm onder hun arm en hun haar, dat dezelfde onbestemde kleur bruin heeft en nat en plakkerig van het zweet is, krult bij de een en is steil bij de ander.

‘Is hij niet knap?’ Met een dromerige zucht laat Budgie haar schouders hangen.

Precies op dat moment kijkt nummer negen, de langere, de krullenbol, op, alsof hij haar heeft gehoord. De twee staan ongeveer vijftig meter bij ons vandaan, en de heldere herfstzon legt een gouden gloed over hun haar.

Nick Greenwald, herhaal ik in gedachten. Waar heb ik die naam eerder gehoord?

Zijn gezicht is hard en lijkt uit hetzelfde graniet gehouwen als het stadion zelf. Zijn scherpe ogen zijn samengeknepen en zijn wenkbrauwen zijn diep gefronst. Zijn gezichtsuitdrukking is heel intens, heel explosief, als van een man uit een ander tijdperk.

Ik voel een tinteling langs mijn ruggengraat lopen, een elektrische lading.

‘Ja,’ zeg ik. ‘Heel knap.’

‘Zijn ogen zijn zó blauw, bijna zo blauw als de mijne. En hij is zo lief. Weet je nog dat hij van de zomer achter mijn hoed aan het water is in gerend, Lily?’

‘Met wie staat hij daar te praten?’

‘O, Nick? Dat is gewoon de quarterback.’

‘Wat is een quarterback?’

‘Niets, eigenlijk. Degene die Graham de bal toegooit. Graham is de ster. Hij heeft dit jaar al acht touchdowns gescoord. Hij ramt door iedereen heen.’ Graham kijkt op en volgt Nicks blik, en Budgie staat op en wuift.

Geen van beide mannen reageert. Graham richt zich tot Nick en zegt iets. Nick heeft de football en gooit hem afwezig van zijn ene reusachtige hand in de andere.

‘Ze kijken zeker ergens anders naar,’ zegt Budgie, die met gefronste wenkbrauwen weer gaat zitten. Ze tikt met haar vingers op haar knie en leunt dicht tegen de jongen aan die naast haar zit. ‘Wees eens lief en geef me nog een stukje, alsjeblieft?’

‘Pak maar zoveel je wilt,’ zegt hij terwijl hij de Hershey-reep aan haar geeft. Met haar lange vingers breekt ze een blokje af.

‘Zijn ze bevriend?’ vraag ik.

‘Wie? Nick en Graham? Ja, het zijn goede vrienden. Volgens mij delen ze zelfs een kamer.’ Ze draait zich naar me om. Haar adem is zoet van de chocolade, bijna weëig. ‘Lily! Wat voer je in je schild, stiekemerd?’

‘Niets. Ik was gewoon nieuwsgierig.’

Ze bedekt haar mond met haar hand. ‘Nick? Nick Gréenwald? Echt?’

‘Ik... Hij lijkt me interessant, meer niet. Het is niets.’ Mijn hele huid tintelt.

‘Niets is niets bij jou, schat. Die blik in je ogen ken ik, maar schei nu maar gauw uit.’

‘Wélke blik?’ Ik friemel met de riem van mijn vest. ‘En hoezo “schi nu maar gauw uit”?’

‘O, Lily, schat. Moet ik het echt uitleggen?’

‘Wat uitleggen?’

‘Ik weet dat hij knap is, maar...’ Haar stem sterft weg, alsof ze zich opgelaten voelt, maar haar ogen glimmen in haar roomwitte gezicht.

‘Maar wát?’

‘Je houdt me voor de gek, hè?’

Ik speur op haar gezicht naar een aanwijzing voor wat ze bedoelt.

Budgie kan enorm genieten van nuances die mij totaal ontgaan. Misschien heeft Nick Greenwald wel een gruwelijke, chronische ziekte. Misschien heeft hij al een vriendin, niet dat Budgie een verlovingsobstakel zou zien.

Niet dat het mij iets uitmaakt, natuurlijk. Niet dat ik al zo ver vooruit heb gedacht. Ik vind zijn gezicht mooi, meer niet.

‘Voor de gek?’ zeg ik ontwijkend.

‘Lily, schát.’ Budgie schudt haar hoofd, legt haar hand op mijn knie en fluistert opgetogen in mijn oor: ‘Schat, hij is J-O-O-D-S.’

In de menigte gaat gejuich op dat aanzwelt. Vóór ons gaan mensen staan en beginnen te schreeuwen. De bank voelt keihard onder mijn benen.

Ik kijk weer naar de twee mannen aan de zijlijn, naar Nick Greenwald. Hij heeft zijn scherpe blik nu op de actie in het veld gericht en kijkt ingespannen. Zijn profiel snijdt een messcherpe goudkleurige lijn tegen een achtergrond van kort gemaaid gras.

De toon waarop Budgie haar informatie bracht, was die van een ouder die een kind toespreekt dat bijzonder traag van begrip is. Bij het horen van de naam Greenwald weet Budgie meteen dat het een joodse naam is, dat een onzichtbare grens haar toekomst van de zijne scheidt. Budgie slaat mijn onwetendheid van zulke belangrijke zaken met ongeloof gade.

Niet dat ik volledig onwetend ben. Ik ken een aantal joodse meisjes van school. Ze zijn als ieder ander: aardig, vriendelijk en slim in uiteenlopende mate. Wel hebben ze de neiging zich afzijdig te houden, op een enkeling na die met pijnlijke inspanning bij meisjes als Budgie in de gunst probeert te komen. Ik heb me altijd afgevraagd wat ze op eerste kerstdag doen, als alles gesloten is. Staan ze überhaupt bij de feestelijke gelegenheid stil of is het voor hen gewoon een dag als alle andere? Wat vinden ze van al die bomen die verkocht worden, van al die cadeautjes, van al die kerststalletjes die je dan overal ziet? Slaan ze onze vreemde gewoonten geamuseerd gade?

Natuurlijk heb ik het nooit durven vragen.

In tegenstelling tot mij is Budgie volledig afgestemd op elke minime vibratie in het universum, op elke trilling van een vreemde planeet. Zelfverzekerd gaat ze verder. ‘Niet dat je het op het eerste gezicht ziet. Zijn moeder is een telg van de familie Nicholson, een

fijne, zeer goeode familie, maar haar vader verloor alles tijdens de aandelencrash – niet de recentste, natuurlijk, maar die van voor de oorlog – en uiteindelijk is ze met Nicks vader getrouwd. Wat kijk je verbijsterd, schat. Wist je dit allemaal niet? Misschien moet je je vaker onder de mensen begeben.’

Ik blijf stil en kijk naar het veld, naar de twee mannen langs de zijlijn. Er gebeurt ineens van alles: groene shirts rennen het veld af en groene shirts rennen het veld op. Graham en Nick Greenwald zetten hun helm op en stormen naar de rijen uniformen toe die zich op het gras verzamelen. Nick rent met veerkrachtige gratie en houdt zijn lange benen perfect onder controle.

Budgie haalt haar hand van mijn knie. ‘Je vindt me een loeder, hè?’

‘Je klinkt als mijn moeder.’

‘Zo bedoel ik het niet. Dat weet je. Ik ben geen antisemiet, Lily. Ik heb diverse joodse vrienden.’ Ze klinkt een beetje geïrriteerd. Ik heb Budgie nog nooit geïrriteerd meegemaakt.

‘Dat zeg ik ook niet.’

‘Maar je denkt het wel.’ Ze schudt haar hoofd. ‘Afijn, hij gaat vanavond mee uit eten, dus dan kun je hem zelf leren kennen. Hij is best aardig. Vermaak je met hem, tijd voor een verzetje.’

‘Waarom denk je dat ik geïnteresseerd ben?’

‘Waarom niet? Je hebt dringend behoefte aan een verzetje, schat. Ik durf te wedden dat hij je een leuke tijd kan bezorgen.’ Ze fluistert in mijn oor: ‘Maar stel hem niet voor aan je moeder, als je begrijpt wat ik bedoel.’

‘Wat zitten jullie te fluisteren?’ vraagt de jongen rechts van Budgie, de Hershey-jongen, terwijl hij haar aanstoot.

‘Dat kom je nooit te weten,’ zegt Budgie. Ze staat op en trekt me mee. ‘Nu goed kijken, Lily. Wij zijn aan de beurt. Zodra het spel begint, geeft Nick de bal aan Graham. Kijk naar Graham. Nummer tweeëntwintig. Hij beukt dwars door hen heen, let maar op. Volgens de kranten is hij net een locomotief.’

Budgie begint in haar handen te klappen, en ik ook, vinnige klappen als van een metronoom. Ik kijk naar het veld, maar niet naar Graham. Mijn ogen zijn op de witte nummer negen in het midden van de rij groene jerseys gericht. Hij staat recht achter de man in het midden, met zijn hoofd omhoog. Hij schreeuwt iets, en ik hoor

zijn ruwe stemgeluid helemaal hier, tien rijen diep in de juichende menigte.

Ineens schieten de mannen uit elkaar. Nick Greenwald rent met de bal achteruit, en ik wacht tot Graham aan komt rennen, zodat Nick hem aan Graham kan geven, zoals Budgie zei dat hij zou doen.

Maar Graham komt niet aanrennen.

Nick drementelt even heen en weer en neemt het terrein voor zich onder de loep. Zijn voeten voeren een gracieuze dans uit op het afgetrapte grasveld. Dan trekt hij zijn arm naar achteren. De bal schiet van zijn vingertoppen in een prachtige boog naar voren, over de hoofden van de andere spelers en over de lengte van het veld.

Ik ga op mijn tenen staan, opgezweept door het gebulder van de menigte om me heen, terwijl ik de baan van de bal volg. Het kleine bruine projectiel vliegt nog steeds door de lucht terwijl het veld groen en wit kleurt, een rivier van mannen die toestroomt om het te vangen.

Ergens aan het uiterste einde van de rivier reikt een paar handen omhoog en grist de bal uit de lucht.

Onmiddellijk barst er kabaal los.

‘Hij heeft hem! Hij heeft hem!’ schreeuwt de jongen aan Budgies andere zijde terwijl hij de rest van zijn Hershey-reep in de lucht gooit.

‘Zagen jullie dat?’ gilt iemand achter me.

De Dartmouth-speler stormt met de bal onder zijn arm naar voren, de wit gestreepte rechthoek aan het einde van het veld in, en we vallen elkaar om de nek en gillen. Hoeden vliegen de lucht in, geroosterde noten vallen uit papieren zakken. Er wordt een rookbom afgestoken, en de band trapt met schetterend enthousiasme af.

‘Was dat niet geweldig?’ gil ik in Budgies oor. Het kabaal om ons heen is zo hels dat ik mezelf nauwelijks hoor.

‘Geweldig!’

Mijn hart slaat in de maat van de band tegen mijn ribben. Mijn lichaam zingt van vreugde. Ik draai me weer om naar het veld, houd de rand van mijn hoed vast tegen het felle zonlicht en zoek naar Nick Greenwald en zijn verbazingwekkende arm.

In eerste instantie zie ik hem niet. De onafgebroken toestroom en werveling van mannen op het veld is tot stilstand gekomen. Een

groep groene jerseys verzamelt zich als door een magneet aange- trokken een voor een bij de originele speellijn. Ik zoek naar de witte nummer negen, maar in de wirwar van nummers is hij nergens te bekennen.

Misschien is hij al teruggegaan naar de bank. Zijn harde profiel getuigt niet van een feestvierende aard.

Iemand in die menigte van Dartmouth-jerseys steekt zijn arm omhoog en zwaait naar de zijlijn.

Twee in het wit geklede mannen stormen het veld op. Een van de twee heeft een zwarte leren tas bij zich.

‘O, nee,’ zegt de jongen rechts van Budgie. ‘Er is iemand ge- wond.’

Budgie wrijft in haar handen. ‘O, ik hoop niet dat het Graham is. Laat iemand Graham zoeken. O, ik durf niet te kijken.’ Ze drukte haar gezicht tegen de mouw van mijn vest.

Ik sla mijn arm om haar heen en staar naar de footballspelers, die allemaal bedroefd het hoofd laten hangen. Als ze uiteengaan om de in het wit geklede mannen erlangs te laten, vang ik een glimp op van de jongen die op het veld ligt.

‘Daar is hij, nummer tweeëntwintig!’ roept de Hershey-jongen. ‘Naast de man die op de grond ligt. Hij mankeert niets, Budgie.’

‘O, godzijdank,’ zegt Budgie.

Ik sta op mijn tenen, maar kan nauwelijks over de hoofden van de mensen voor me heen kijken. Ik duw Budgies hoofd weg, ga op de bank staan en maak me zo lang mogelijk.

Het is doodstil in het stadion. De band is gestopt met spelen, de luidsprekers zwijgen.

‘Nou, wie is er gewond?’ vraagt Budgie.

De jongen gaat op de bank naast me staan en springt een keer, twee keer. ‘Ik zie nog net... nee, wacht... o, jézus.’

‘Wat? Wát?’ vraag ik dringend. Ik kan niets zien achter die twee mannen in het wit die met de leren tas wijd open over het lichaam op het veld gebogen zitten.

‘Het is Greenwald,’ zegt de jongen terwijl hij weer gaat zitten. Hij vloekt binnensmonds. ‘Daar gaat de wedstrijd.’